

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2021/109330
Motpartens ärendenummer

Dokumentdatum
2025-01-24

Avsiktsförklaring – ÅVS Västerleden, objekt E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss

Denna avsiktsförklaring avser planlägningsprocessen och byggande för åtgärder och innefattar:	
☐	Medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur
☐	Samfinansiering med olika statliga anslag/finansier
☒	Samverkan där respektive part äger sin anläggning och finansierar sin del
☐	Samverkan där annan part äger och finansierar sin anläggning och Trafikverket - bevakar genomförandet när anläggningen är i anslutning till statens anläggning, eller - får i uppdrag att genomföra åtgärden

Mellan nedanstående parter träffas härmed följande avsiktsförklaring.

§1 Parter

Trafikverket, Västra regionen, org.nr 202100-6297, 781 89 Borlänge

Västra Götalandsregionen, org.nr 232100-0131, Regionens hus, 462 80 Vänersborg, nedan **VGR**

Västtrafik, org.nr 556558-5873, Box 123, 541 23 Skövde

Göteborgs Stad, org.nr 212000-1355, 404 82 Göteborg

§2 Definitioner och begrepp

Nedanstående definitioner och begrepp används i denna avsiktsförklaring:

Västerleden - Leden är en del av E6.20 som går runt den västra halvan av Göteborg med startpunkt vid E6/E20 i Mölndal och slutpunkt vid E45 i Angered. Sträckningen från Järnbrottsmotet – Älvsborgsbron benämns Västerleden.

ÅVS Västerleden - En åtgärdsvalsstudie, även kallad ÅVS, genomförs tidigt i planeringen i bred samverkan mellan samarbetspartners, före den formella planlägningsprocessen. ÅVS Västerleden genomfördes mellan 2022 – 2024 och innefattar sträckan Järnbrottsmotet – Rödastensmotet.

Målbild Koll2035 – Ett kollektivtrafikprogram som beskriver en målbild för stornätet i Göteborg, Mölndal och Partille. Målbilden antogs av VGR, Göteborgs Stad, Mölndals stad och Partille kommun i april 2018.

Linjenätsutredning LiNUM - Syftet med utredningen LiNUM är att föreslå och utvärdera ett trafikeringsförslag för ett Metrobussystem i Göteborg, Partille och Mölndal. Beräknas vara klart under 2025.

§3 Bakgrund

Västerleden fyller en betydande transportfunktion på både lokal, regional och nationell nivå. Stråket är en viktig väg till och från Göteborgs Hamn och industrierna på Hisingen och är utpekad som riksintresse för kommunikation i det övergripande transportsystemet. Västerleden har också stor betydelse för arbets- och studiependling.

En central fråga för trafikutvecklingen i området, men även i Göteborg i stort och grannkommunerna, är hur trafikmängder och flöden kan påverkas genom god stadsplanering och mobilitetsåtgärder, bland annat genom satsningar på kollektivtrafik samt gång- och cykelstråk. Göteborgs Stad har i sin översiktsplan ambition att utveckla en nära, sammanhållen och robust stad, bland annat genom förtätning av bostäder och verksamheter och att trafiksystemet ställs om så att det bidrar till ett mer hållbart resande. Förutom att förtäta i innerstaden, ska Göteborg även förtätas i den så kallade Mellanstaden där stora delar av Frölunda, Tynnered och Högsbo ingår. Frölunda är utpekad som strategisk tyngdpunkt i översiktsplanen.

I enlighet med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram ska klimatpåverkan från resor och transporter minska med minst 90 % till 2030 jämfört med 2010 och det motoriserade vägtrafikarbetet minska med 25 % från 2020 till 2030. Ett utvecklat kollektivtrafiksystem som omhändertar resandebelöven från det växande storstadsområdet är en nyckelfråga för att möjliggöra detta.

Dagens lokala och regionala kollektivtrafiksystem i Storgöteborg har svårt att möta nuvarande och framtida resandeefterfrågan med bland annat bristande kapacitet, trängsel och långa restider samt avsaknad av tvärkopplingar. Metrobuss är det trafikkoncept i Målbild Koll2035 som syftar till att binda samman tyngdpunkter och andra viktiga målpunkter i Göteborgsområdet, liksom stråken från ytterstad och grannkommuner med stadsområdet. Metrobuss är också det trafikkoncept i målbilden som bedöms ha störst potential att flytta över bilresande från ytterområden och grannkommuner till kollektivtrafiken, i de stråk som inte har spårburen trafik. Utbyggnad av infrastruktur för Metrobuss begränsar sig till stadsområdet i Göteborg, Mölndal och Partille, medan det framtida linjenätet för Metrobuss sträcker sig ut till fler kommuner. Mot bakgrund av detta genomförde parterna under 2019–2020 en gemensam åtgärdsvalsstudie (ÅVS) i syfte att konkretisera hur Metrobuss kan utformas och genomföras.

När arbetet med ÅVS Metrobuss påbörjades var inriktningen att utredningen skulle leda till att parterna kunde ställa sig bakom ett gemensamt inspel med en eller flera delsträckor till den då nästkommande revideringen av nationell infrastrukturplan (2022–2033) och Västerleden pekades ut som en lämplig första etapp för utbyggnad av Metrobuss. Under tidens gång har det visat sig att flera frågeställningar kring Metrobuss är mer komplexa än vad som förutsågs i ett inledande skede. Det återstod därmed ett antal frågor att klargöra innan parterna kunde ställa sig bakom ett genomförande av Metrobuss. För Trafikverkets del innebar det att i en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för Västerleden närmare studera möjligheterna och ta fram förslag som skapar förutsättningar för att trafikera med Metrobuss på leden.

h
BE 13

I åtgärdsvalsstudien identifierades föreliggande åtgärd, objekt *E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss*, som ett möjligt objekt för inspel till kommande planrevidering för ny nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037.

§4 Tidigare avsiktsförklaringar

En avsiktsförklaring, kallad *Avsiktsförklaring om Metrobuss i Göteborg, Mölndal och Partille* togs fram 2021 med ingående parter samt Partille kommun och Mölndals stad genom Stadstrafikforum GMP (beslutad 2021-03-26). Syftet med avsiktsförklaringen var att fastställa gemensamma slutsatser från ÅVS Metrobuss samt vilka klargöranden som återstod innan parterna kunde påbörja diskussion kring finansiering och genomförande av ett Metrobussystem.

Ytterligare en avsiktsförklaring som har tagits fram var på initiativ av den statliga utredningen Samordning för bostadsbyggande (Fi N 2017:08), kallad *Avsiktsförklaring, Utveckling Högsbo-Frölunda*. Göteborgs Stad, VGR, Västtrafik, Länsstyrelsen och Trafikverket deltog under åren 2019 - 2020 i en så kallad Arena för dialog med stadsutvecklingsområdet Högsbo-Frölunda som samtals- och planeringsföremål. Avsiktsförklaringen, som är dialogarenans slutdokument (beslutad december 2020), beskriver de gemensamma intentionerna för utvecklingen av området Högsbo-Frölunda. I den kan läsas att en åtgärdsvalsstudie för Västerleden ska tas fram där åtgärder som bidrar till avsiktsförklaringens intentioner och mål provas, bland annat analyser för Metrobuss i stråket.

§5 Syfte

Syftet med denna avsiktsförklaring är att parterna, inför inspel till nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037, ska nå en överenskommelse för att säkerställa en gemensam bild kring förutsättningar, genomförande och finansiering av införande av Metrobuss på Västerleden där objekt *E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss* ingår.

§6 Parternas ställningstagande

I ovan nämnda avsiktsförklaring för Metrobuss från 2021 fastställdes ett antal förutsättningar för att ett Metrobussystem ska ge god effekt och kunna möta framtida resandeefterfrågan. Detta ställningstagande råder även för denna avsiktsförklaring enligt nedan och är en förutsättning för att föreliggande objekt ska kunna genomföras.

- Ett genomförande av samtliga trafikkoncept enligt Målbild Koll2035 (Metrobuss, Stadsbana, Spårvagn, Citybuss och Områdestrafik) är avgörande för att uppnå en attraktiv kollektivtrafik och för att överflyttning från bil till kollektivtrafik ska kunna ske.
- Styrmedel och administrativa åtgärder är nödvändiga för att åstadkomma en överflyttning från bil till kollektivtrafik, förbättra kollektivtrafikens konkurrenskraft och få ut den fulla nyttan av ett Metrobussystem. De har även koppling till möjligheterna att utforma ett effektivt transportsystem med minimerade ytanspråk och miljöpåverkan. Vilka styrande åtgärder som anses

Dokumentdatum
2025-01-24

lämpliga samt deras effekter och påverkan på såväl invånare som andra samhällsaktörer behöver studeras ytterligare, innan beslut om åtgärder kan fattas.

- Metrobuss angöring av City med god framkomlighet är av central betydelse för hela systemet eftersom en betydande andel av resenärerna har City som målpunkt.

Vidare har Stadstrafikforum GMP 2023-12-11 fastställt följande ställningstagande kopplat till kommande inspel till revidering av nationell plan för transportinfrastruktur:

- Stadstrafikforum ställer sig bakom inriktning och omfattning i redovisade förslag som inspel av storstadsåtgärder till revideringen av nationell infrastrukturplan.
- Stadstrafikforum stödjer att parterna arbetar vidare med framtagning av erforderliga beslutsunderlag för inspel till plan såsom objektsbeskrivningar, kostnadsbedömningar och samhällsekonomiska beräkningar.
- Stadstrafikforum ställer sig bakom ett stegvis införande av Metrobuss. Detta kan innefatta trimningsåtgärder i infrastruktur och justeringar i linjedragning av befintliga expressbusslinjer. Ett stegvis införande av Metrobuss kommer att beskrivas närmare i nästa handlingsplan för Målbild Koll2035, avseende perioden 2025–2028.

§7 Beskrivning av åtgärder, kostnader och finansiering

Ett införande av Metrobuss på Västerleden innehåller olika typer av åtgärder såsom metrobusstationer, infrastrukturåtgärder på leden, anslutande GC-nät, ett avsett linjenät för Metrobuss samt styrmedel och administrativa åtgärder.

Åtgärdspaketet som ingår i objekt *E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss* innefattar åtgärder i infrastrukturen på Västerleden och innehåller följande:

- Infrastruktur för metrobusstationer vid Frölunda och Kungssten. (Stationerna i Järnbrott och Grimmered ingår i ÅVS Västerleden men bedöms vara aktuella först på längre sikt och ingår därför inte i det aktuella åtgärdspaketet.)
- Trimningsåtgärder för kollektivtrafiken (kompletterande busskörfält mm.)
- Nytt rör i Gnistängstunneln samt utökning av bro Tynneredsmotet för att möjliggöra separata busskörfält i båda riktningarna i dessa anläggningar.

Inom ramen för ÅVS Västerleden har en grov kostnadsindikation (GKI) tagits fram för paketylösningen för Metrobuss på Västerleden. Kostnaden är beräknad till 1,7 – 2 mdkr i 2022-01 års prinsnivå. Objekt *E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss* prövas i kommande revidering av nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037.

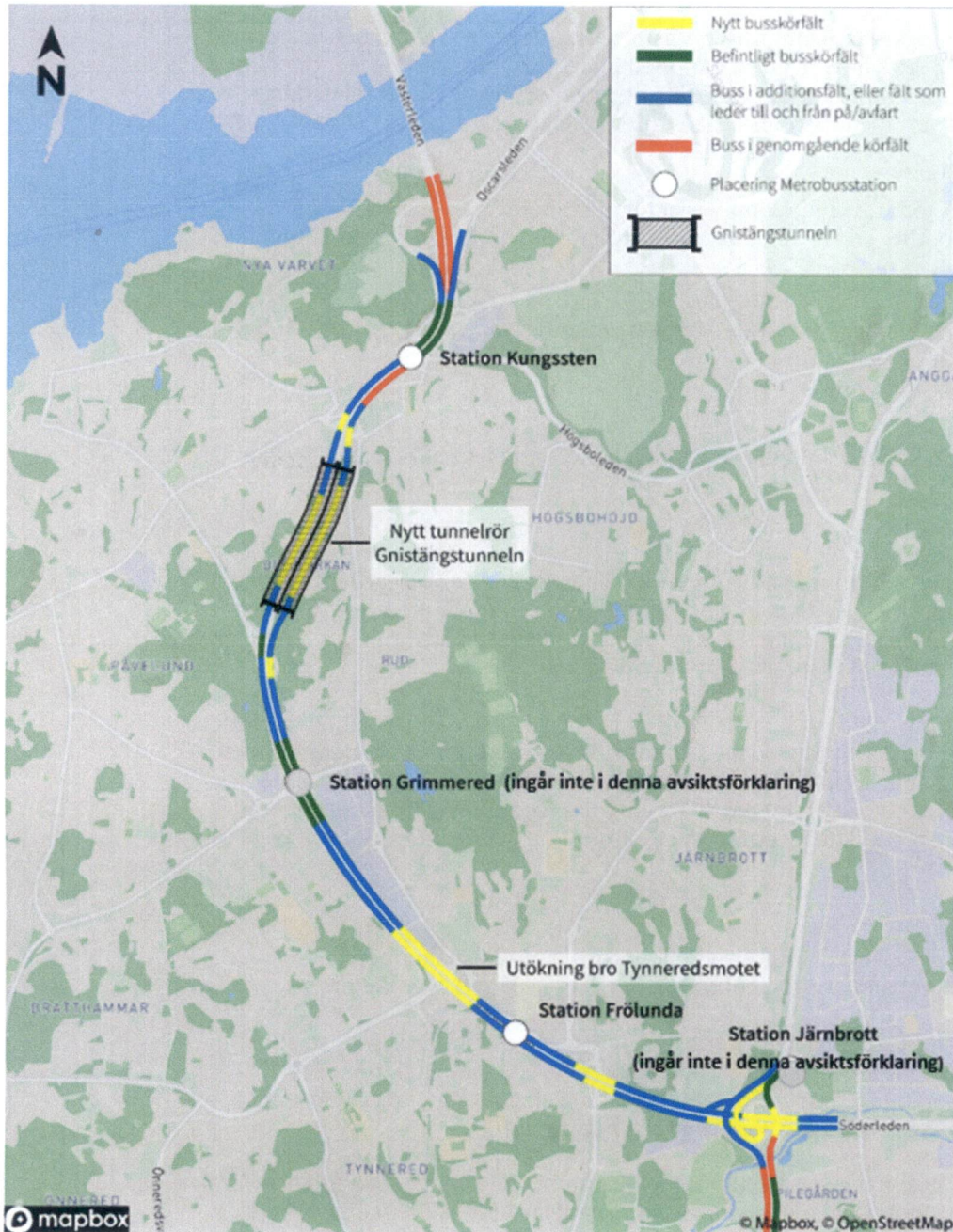
Vid en eventuell prioritering av åtgärder på Västerleden bör stationer och trimningsåtgärder prioriteras i första hand, då de skulle generera stora nyttor för kollektivtrafiken redan i dagsläget.

nd
BZ H

AVSIKTSFÖRKLARING

Dokumentdatum
2025-01-24

5 (8)

Figur 1. Åtgärdspaket som ingår i objekt E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss

§8 Principer för fördelning av ansvar

Nedan preciseras fördelningen av ansvar mellan berörda aktörer för de olika åtgärderna som ingår i ett införande av Metrobuss på Västerleden.

Trafikverkets ansvar

Trafikverket ska utföra åtgärderna inom det statliga åtagandet enligt objekt E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss när medel finns tillgängliga i nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037.

h
BE 12

AVSIKTSFÖRKLARING

6 (8)

Dokumentdatum

2025-01-24

Mindre åtgärder som ingår i objektet *E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss* kan i det fall det namngivna objektet inte inryms i nationell plan, genomföras stegvis inom ramen för trimningsåtgärder. Detta gäller under förutsättningar att medel finns tillgängliga inom aktuellt åtgärdsområde för trimningsåtgärder kollektivtrafik (åtgärder under 150 mkr).

Trafikverket ansvarar för att utreda samt verka för att genomföra åtgärder för att Metrobuss kan angöra City i de delar som berör statligt vägnät med god framkomlighet.

VGR:s ansvar

Stationsbyggnader och hållplatsutrustning på metrobusstationerna i de delar som inte faller inom annan parts ansvarsområde.

Västtrafiks ansvar

Införande av relevanta delar av linjenät och trafikering i enlighet med LiNUM för det aktuella stråket.

Göteborgs Stads ansvar

Göteborgs Stad ansvarar för att utreda samt verka för att genomföra åtgärder för att Metrobuss kan angöra City i de delar som berör kommunalt vägnät med god framkomlighet samt utveckla anslutande gång- och cykelinfrastruktur till metrobusstationerna enligt Stadens stadsutvecklingsplaner.

Det är av stor vikt att utveckling av Station Frölunda och övrig stadsutveckling i området går i takt och samplaneras. Området kring Frölunda torg som strategisk tyngdpunkt med Metrobuss på Västerleden, kopplingar till övrig kollektivtrafik samt åtgärder för att bättre knyta ihop Frölunda och Tynnered ska, i enlighet med förslag till planprogram Frölunda, utredas vidare av Göteborgs Stad i nära samverkan med VGR, Trafikverket och Västtrafik.

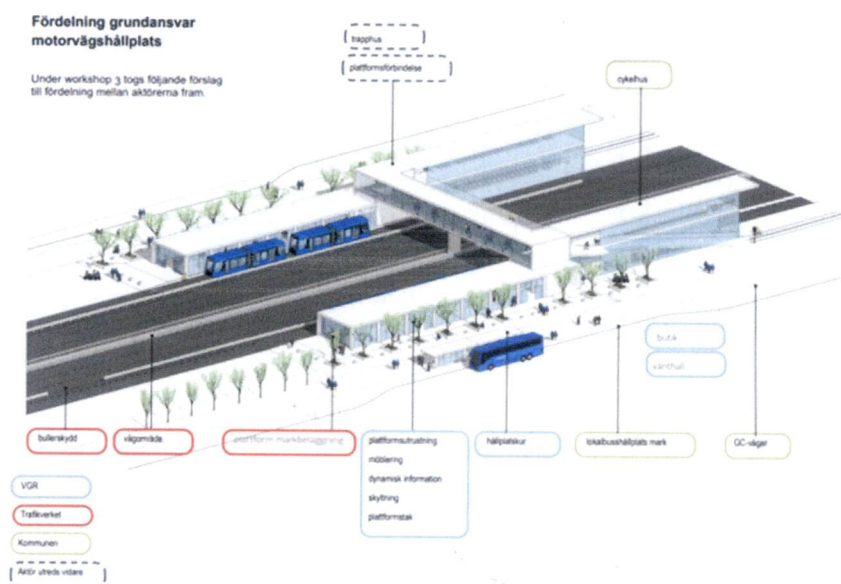
Gemensamma ansvar

Parterna tar gemensamt ansvar för att driva, samordna samt hitta finansiering för åtgärder kopplat hur Metrobussystemet kan angöra City med god framkomlighet.

Parterna åtar sig att utreda och ta fram konkreta förslag för att införa administrativa åtgärder och styrmedel för att Metrobussystemet ska få avsedd effekt. Utredning bör samordnas med planerad utredning "Kapacitetshöjande steg 1- och 2-åtgärder" enligt förslag till Handlingsplan 2025-2028 för att nå Målbild Koll2035.

Parterna ska ta gemensamt ansvar för att undersöka möjligheter samt söka finansiering från alternativa finansieringskällor för ett genomförande av Metrobuss på Västerleden. Arbetet hålls ihop av den nyligen uppstartade gemensamma arbetsgruppen för Metrobuss.

I delutredningen *Kompletterade kostnader (VGR, Västtrafik och Göteborgs Stad)* från 2022, togs nedanstående förslag fram angående fördelning av grundansvar för motorvägshållplatser.

Figur 2. Ur delutredning Kompletterade kostnader (VGR, Västtrafik och Göteborgs Stad) 2022 (schablonbild)

För närvarande förs diskussioner mellan berörda parter och inom Trafikverket internt angående grundansvar för trappor, hissar och plattformsförbindelser för motorväghållplatser/stationer på väg. Inom ramen för den grova kostnadsindikationen (GKI) enligt ovan har Trafikverket Västra regionen även tagit höjd för kostnader för trappor och hissar, som ansluter till befintliga eller kommande förbindelser över Västerleden. Denna ansats kan dock behöva justeras beroende på hur ansvarsfördelningen av grundansvar för motorväghållplatser/stationer på väg kommer att landa.

§9 Principen för parternas samarbete och framtagande av samverkansavtal

Antas objekt E6.20 Västerleden, delsträcka Metrobuss i nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037 ska ett samverkansavtal som tydliggör ansvar tas fram mellan parterna för att säkerställa att planering och genomförande sker i nära samverkan.

§10 Förutsättningar för avsiktsförklaringens giltighet

Denna avsiktsförklaring ska inte anses utgöra ett legalt bindande avtal och parts underlåtelse att fullgöra vad som i övrigt stadgas häri ska inte medföra någon skadeståndsskyldighet.

Avsiktsförklaringen upphör att gälla om parterna inte godkänner avsiktsförklaringen senast 2025-03-30 samt om regeringen inte godkänner åtgärden och finansieringen (gäller namngivna investeringar i nationell plan).

Vidare upphör avsiktsförklaringen att gälla om parterna inte träffat avtal om samverkan senast 2029-03-01.

Handwritten initials: BZ, H, and a signature.

AVSIKTSFÖRKLARING

8 (8)

Dokumentdatum
2025-01-24

Parterna är medvetna om att ett genomförande av åtgärderna i denna avsiktsförklaring är beroende av flera myndighetstillstånd och andra beslut bland annat i frågor beträffande åtgärdsplaner, detaljplaner, vägplaner m.m. Parterna är således införstådda med att ändringar i överenskommelsen, liksom ytterligare överläggningar, angående innehållet i densamma därför kan bli nödvändiga.

Eventuella ändringar i och tillägg till denna avsiktsförklaring gäller endast om de är skriftliga och undertecknade av samtliga parter.

Avsiktsförklaringen har upprättats i fyra (4) likalydande exemplar av vilka parterna tagit varsitt.

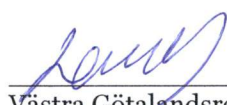
Göteborg 11/2-2025
Ort och datum

Trafikverket Västra regionen
Jörgen Einarsson

2025-01-31
Ort och datum

Västtrafik
Bijan Zainali

Göteborg 31/1 2025
Ort och datum

Västra Götalandsregionen
Louise Jeppsson

Göteborg 3/2-25
Ort och datum

Göteborgs Stad
Johannes Hulter